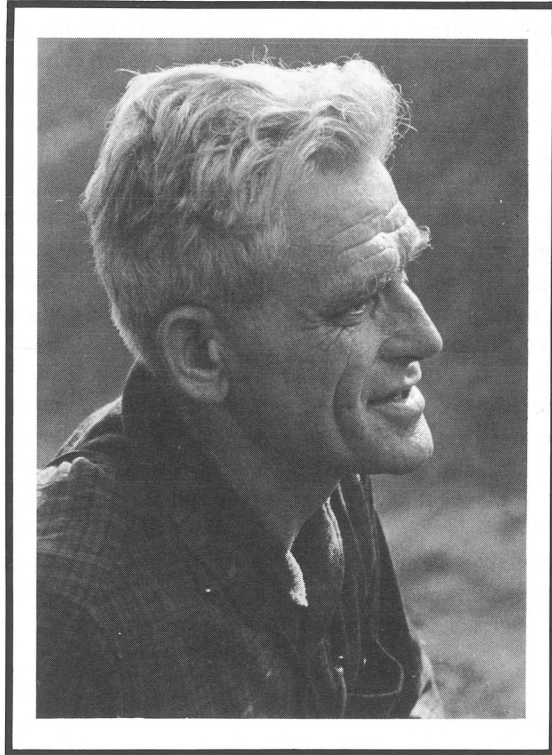

IN MEMORIAM L. U. DE SITTER

Op 12 mei 1980 overleed te Nistelrode Prof. Dr. L. U. de Sitter.

De Sitter werd op 6 maart 1902 te Groningen geboren als zoon van de vermaarde astronoom W. de Sitter, die in 1908 tot hoogleraar in Leiden werd benoemd. Daarmee begon de Leidse loopbaan van L. U. de Sitter. Na zijn eindexamen H.B.S. studeerde hij twee jaar geologie in Zwitserland, om in 1921 deze studie voort te zetten in Leiden, eerst nog een jaar bij K. Martin en daarna bij diens opvolger B. G. Escher.

Samen met zijn twee jaargenoten, Umbgrove en Kuenen, vormde hij een trio dat later de Nederlandse geologen in het buitenland op diverse gebieden in de geologie grote faam zou verschaffen. In 1925 promoveerde De Sitter op een proefschrift over de porfieren van het Lugano gebied, dat door Escher als een van de eerste karteergebieden werd geënta-meerd. Na zijn promotie aanvaardde De Sitter een betrekking bij de B.P.M., waarvoor hij een aantal jaren op Borneo en in Venezuela werkte. In 1934 keerde hij naar Leiden terug als conservator op het Leids Museum van Geologie en Mineralogie en het geologisch instituut. Daar Escher in verband met een knieblesure niet meer in het veld ging, werd De

Sitter voornamelijk belast met de veldwerkbegeleiding van studenten en promovendi in de Bergamasker Alpen. Een groot aantal dissertaties werd onder zijn leiding afgesloten. Dit veldproject werd noodgedwongen aan het begin van de oorlog beëindigd. De uiteindelijke resultaten publiceerde hij tezamen met zijn vrouw in 1949 in de Leidse Geologische Mededelingen. Tijdens de oorlog verrichtte hij enkele jaren geofysisch werk met studenten in Zuid-Limburg, waaruit een belangrijk eindverslag resulteerde.

In 1945 keerde De Sitter naar Leiden terug waar hij opnieuw met het studenten-veldwerk werd belast. Hieruit vloeiden twee grote en langlopende karteerprojecten voort, namelijk in de Pyreneeën en in Cantabrië. In 1948 werd hij benoemd tot bijzonder hoogleraar vanwege het Leids Universiteits Fonds, vervolgens in 1955 tot buitengewoon hoogleraar en in 1958 tot gewoon hoogleraar in de structurele en toegepaste geologie.

De Sitter heeft een belangrijke rol in het Genootschap gespeeld. Hij werd in 1939 benoemd tot algemeen redacteur van *Geologie en Mijnbouw* dat vanaf die datum het tijdschrift van uitsluitend het Genootschap werd. Hij vervulde deze

functie tot 1948 en slaagde erin ook tijdens de oorlog het tijdschrift te doen verschijnen. Hij bleef lid van de redactie-commissie tot 1963. In hetzelfde jaar werd hij benoemd tot voorzitter van het Genootschap, tot hij in 1968 door Krol werd opgevolgd. Hij ontving de Waterschoot van der Gracht Penning op 15 maart 1969.

Zijn belangstelling voor de structurele geologie werd zonder twijfel gewekt door zijn verblijf in Zwitserland en door zijn leermeester Escher, en zijn eerste publikaties over structureel-geologische onderwerpen verschenen vlak voor de tweede wereldoorlog. Zijn belangstelling voor dit deel van de geologie werd uiteraard gestimuleerd door het vele veldwerk dat hij met studenten in geplooid gebied verrichtte. In eerste instantie was hij hoofdzakelijk geïnteresseerd in de tektoniek van sedimentaire gesteenten, maar door zijn werk in de Pyreneeën raakte hij al spoedig betrokken in problemen die met de vorming van cleavages in plooien te maken hebben. Hieruit vloeide o.a. één van zijn belangrijkste publikaties voort: 'Schistosity and shear in micro and macrofolds'. Zijn meest bekende werk is uiteraard het leerboek: 'Structural Geology', dat in 1956 gepubliceerd werd en waardoor hij zich grote bekendheid heeft weten te verwerven. Dit boek is jarenlang het standaardwerk voor de structurele geologie geweest en het succes ervan blijkt ook uit vertalingen in het Russisch, Japans en Spaans.

Zijn grote voorliefde was toch het maken, compileren en uitgeven van geologische kaarten van de diverse karteergebieden. Hieruit kwamen voort een overzichtskaart van de

Bergamasker Alpen en een groot aantal kaarten op schaal 1 : 50.000 van de Pyreneeën en van Cantabrië, die alle in de Leidse Geologische Mededelingen werden gepubliceerd. Ook van zijn studenten eiste hij dat zij in de eerste plaats een goede geologische kaart konden vervaardigen en daarbij kon hij soms met zijn kritiek niet mals zijn.

De wetenschappelijke verdiensten van De Sitter vonden erkenning in zijn benoeming tot lid van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen in 1962 en in erelidmaatschappen van the Geological Society of America, the Geological Society of Londen, la Société Belge de Géologie en the Royal Irish Academy.

In verband met zijn gezondheidstoestand besloot De Sitter om in 1964 met het veldwerk te stoppen. Als rasechte veldgeoloog begon zijn belangstelling voor het vak toen snel te verminderen, zodanig dat hij in 1968 met vervroegd emeritaat ging. Hij trok zich terug op zijn boerderij in Nistelrode waar hij hoopte nog een aantal rustige en gelukkige jaren door te brengen. Helaas overleed zijn vrouw reeds na enkele jaren en hij bracht de laatste tien jaar in relatief grote eenzaamheid door, waarbij hij zich vrijwel uitsluitend aan zijn laatste hobby, houtsnijwerk, wijdde. Zijn herinneringsvermogen werd de laatste jaren steeds slechter en hij had vrijwel geen contact meer met de buitenwereld. Iedereen die hem op het hoogtepunt van zijn loopbaan als actief en initiatiefrijk geoloog gekend heeft, en hem in zijn laatste jaren nog heeft meegemaakt, moet pijnlijk getroffen zijn, door het trieste einde van zijn leven.

H. J. Zwart